

Medens der imidlertid ikke blev hævet noget paa Statens Garanti i Nationalbanken, foregik der den 28. Oktober Ting i Udvalget, som har stor Interesse paa Grund af en Fejl; som senere blev begaaet. Paa den højtærede Finansministers Anmodning vedtog Flertallet i Udvalget imod min Stemme, at herefter skulde det ikke være nødvendigt at indhente Udvalgets Samtykke forud til at benytte Statens Garanti i Nationalbanken, Landmandsbanken kunde uden videre hæve Penge i Nationalbanken og blot bagefter give Rigsdagens Udvalg Meddelelse om, at den havde hævet saa og saa meget. Da der imidlertid ikke blev hævet noget, gjorde det jo ikke saa meget, og man kunde altsaa roligt se paa, at dette var sket. Men uheldigvis skete der følgende: Bankraadets Formand, Kammeradvokat Aagesen, blev interviewet af „Berlingske Tidende“ om dette Spørgsmaal, og jeg tror, at han var meget omhyggelig med Sagen og leverede Interviewet fra sig i skriftlig Form, og affattet nøjagtig i Overensstemmelse med, hvad Rigsdagens Udvalg var gaaet ind paa, idet der var en Begrænsning for denne Bemyndigelse, den skulde kun gælde „indtil videre“, den faldt bort, saa snart Rigsdagens Udvalg sagde, at nu vilde det ikke mere finde sig i den Ordning. Men efter at dette skrevne Interview har forladt Kammeradvokaten, og indtil det blev offentliggjort i „Berlingske Tidende“, er der sket det Uheld, at Ordene „indtil videre“ er faldet ud, saaledes at den, der læste dette Interview, maatte danne sig den Forestilling, at den danske Stat havde paataget sig en ubegrænset og stedsevarende Garanti for Landmandsbanken i enhver Henseende. Hvis, hvad jeg tror, dette Interview i stort Omfang er blevet telegraferet til Udlandet, er der paa det Grundlag vakt den Forestilling hos Landmandsbankens udenrigske Forbindelser, at Staten uden noget Forbehold var Garant for, hvad Landmandsbanken kom til at skylde i disse Banker.

Det er ikke mig bekendt, at den højtærede Finansminister har gjort noget som helst for at rette denne Fejl. Derimod maa jeg sige, at Bankudvalgets Formand senere har ladet sig interviewe af „Berlingske Tidende“ og understreget, at der var denne Begrænsning „indtil videre“ i den Befuldægtigelse, man havde givet til Landmandsbanken, men om dette er blevet telegraferet ud, er en anden Sag. Dette er uheldigt, fordi det naturligvis stiller os meget vanskeligt overfor udenlandske Kreditorer, som Landmandsbanken maatte ha-

ve. Nogen juridisk Forpligtelse eller Garanti kan Staten jo ikke have paa Grund af den stedfundne Fejltagelse; men paa den anden Side er det dog et kedeligt Forhold, hvis en Kreditor i Udlandet skulde kunne paaberaabe sig den Opfattelse, at Staten skulde og maatte betale.

Hvis vi i det hele vil se paa, hvor stor en Forpligtelse Finansministeren ved sin mislykkede anden Rekonstruktion af Landmandsbanken har paadraget sig, gælder det ikke alene Udlandet, vi maa ogsaa se paa Bankens indenlandske Kreditorer. Her er det ganske klart, at Staten ikke i dette Øjeblik har nogen juridisk Forpligtelse overfor nogen af Landmandsbankens Kreditorer; men derimod maatte den vistnok have det, hvis Landmandsbanken traadte i Likvidation. Maa jeg her sige til det ærede Medlem Hr. Pitzner, at en Likvidation er ikke det samme som et pludseligt Sammenbrud, man er saa tilbøjelig til at sige, at hvis Banken traeder i Likvidation, er det Torden og Lynild over hele Landet, og alting skal væltes over Ende med det samme. En Likvidation vil naturligvis sige en rimelig og rolig Afvikling af Bankens Forhold, saaledes at de paagældende, som nu er Kunder i Banken, kan faa al den Tid, som for dem er ønskelig og rimelig, til at søge sig en anden Bankforbindelse og faa deres Forhold bestyret eller fremhjulpet hos andre Banker. Saaledes er Likvidation, det vil ikke sige, at man smækker Døren i, og at fra i Dag kommer ingen ind i Banken, og der gøres ingen Forretninger i denne Bank mere. Dette var blot et Indskud til det ærede Medlem Hr. Pitzner, som ganske sikkert er enig med mig deri, men han fremsatte en Udtalelse, der kunde misforstaaes.

Jeg vender nu tilbage til Traaden i mine Udtalelser, og jeg maa sige, at der er dog nogle, overfor hvem vi maa have en om ikke juridisk saa dog moralsk Forpligtelse til nogen Støtte i alt Fald. Det er dem, der har indskudt Penge i Landmandsbanken efter September 1922 i Tillid til alt, hvad der er fremkommet om, at denne Ordning var en fast og sikker Ordning, der førte til Bankens Genrejsning, en Ordning, som Staten stod bagved. Saa kan der jo ogsaa være Spørgsmaal, om man ikke har noget moralsk Ansvar overfor de smaa Sparere. Jeg skal i denne Henseende pege paa, at da „Den sjællandske Bondestands Sparekasse“ blev insolvent — og det var dog en Sparekasse, medens der her er Tale om en Bank —, hjalp man ingen af Sparerne ud over, at man eftergav et vist Beløb paa 1½ Mill. Kr., nemlig det Beløb,